

---

*Hij vormt de dramatische groep*

---

57

Vlaamsche schilders op aarde lieten gebeuren, stond nog immer in rechtstreeksche betrekking met den hemel. Daarom kozen zij ook meestal het ruime veld, of ten minste vertrekken met opene deuren en vensters, langs waar men de hemelgeesten uit de lucht zag dalen, om met de aardbewoners in gemeenschap te treden.

Van Eyck in zijne Graflegging van Jezus (te Weenen), Rogier van der Weyden in zijne Kruisafdoening (te Madrid), en Dirk Bouts in zijne Martelie van Sint Erasmus (te Leuven), hadden getracht de eenheid van handeling daar te stellen zonder daarin te slagen. Den beiden eersten mangelde het aan dramatisch gevoel, evenals aan kennis en smaak van groepeerling, en de derde was geen denker of zielenkenner genoeg, om eene volledige en ingrijpende samenstelling te omvatten.

Matsijs brak met verbazende vermetelheid af met de opvattingwijze zijner meesters. De godsdienst blijft wel is waar zijn doel, maar is niet meer zijn middel. Hij maakt gebruik van hemelsche, ja, goddelijke wezens; doch hij brengt ze vast op aarde, als menschen die voelen en lijden.

Zijne figuren worden levensgroot en treden gansch op het voorplan. Het verschiet, of althans de achtergrond, is er als geheel door verborgen. Zijne hemelen zijn ontdaan van alle bovennatuurlijke verschijnsels. Het zijn luchten, louter naar de natuur gemaald, en getrouw in overeenstemming met de dramatische handeling. Gebruikt hij bijwerk, dan is het slechts om den indruk van het geheel nog treffender te maken.

Schoon en ongekunsteld groepeert hij al zijne personen om een enkel hoofdfiguur, dat het brandpunt is der gansche samenstelling, en waarheen al de andere zich als getrokken